

Pirkanmaan nuorisovaltuutetut: Ilman nuoria ei ole tulevaisuuden kuntia

Pirkanmaalaiset nuorisovaltuutetut kokoontuivat loppuvuonna 2023 Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston sekä Ylöjärven nuorisovaltuuston järjestämään nuorisofoorumiin. Nuorisofoorumissa nuorisovaltuutetut käsitelivät Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen peruskoulujen 5.- ja 8.-luokkalaisilla, lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijoilla sekä ammatillisen koulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla teettämän kouluterveyskyselyn tuloksia.

Nuorten päihteidenkäyttö on lisääntynyt Pirkanmaalla erityisesti nikotiinituotteiden sekä ”vapejen” eli sähkösavukkeiden kohdalla. Kehityssuunta on huolestuttava. Nuorisovaltuutetut vaativat tehokasta yhteistyötä moniammatillisesti sekä koulutuksenjärjestäjien, hyvinvointialueen, poliisin että nuorisopalveluiden välillä, jotta tilanne voidaan ratkaista.

”Poliittinen tahto sekä yhteistyö nuorten valtakunnallisen mielenterveyskriisin ratkaisemiseksi on ollut hyvin puutteellista. Tilanteen ajautuminen näin huonoksi kertoo vain yhden karun tosiasian: päättäjät ovat pettäneet nuorille antamansa lupaukset. On aika lunastaa ne”, jyrähtää Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston puheenjohtaja **Eetu Hukkanen**.

Ehkäisevä päihdetyö ja päihdekasvatus on aloitettava entistä aiemmin, sillä kertomatta jättäminen ei suojele lapsia ja nuoria vaan pakottaa heidät etsimään tietoa muista lähteistä. Pelottelu ei myöskään auta vaan päihteidenkäytön vaaroista tulee kertoa todenmukaisesti, mitään kaunistelematta. Viranomaisyhteistyötä on vahvistettava ja heidät on tuotava matalalla kynnyksellä mukaan koulujen arkeen.

Erilaiset kriisit sekä omaan tulevaisuuteen liittyvät paineet ovat lisänneet nuorten ahdistusta. Suomalaisnuorten medialukutaito on viime vuosien aikana heikentynyt. Kouluissa onkin panostettava siihen, että nuoria opetetaan tulkitsemaan ja tunnistamaan muun muassa dis- ja misinformaatiota sekä muita hybridi-vaikutuksen muotoja tässä maailmanajassa.

”Asioiden kaunistelu ei auta. Emme saa olla sinisilmäisiä sille, mitä meitä ympäröivässä maailmassa tapahtuu. Nuorilla on oikeus ja velvollisuus oppia tuntemaan erilaisia kriisejä sekä ratkomaan konflikteja myös arkisella tasolla”, nuorisovaltuutetut toteavat.

Oppimisen tuki tarvitsee myös kokonaisuudistuksen. Opiskeluhuollon mittava henkilöstöpula on korjattava, sillä nuoret tarvitsevat luotettavia henkilöitä, joille avautua vaikeistakin asioista. Nykyinen työntekijöiden voimakas vaihtuvuus vaarantaa nuoren tosiallisen oikeuden luottamukselliseen hoitosuhteeseen,

oikeaan ja tehoavaan hoitoon sekä hoitoketjun jatkuvuuteen. Nuorisovaltuusto on esittäkin mielenterveystarkastusten käyttöönottoa Pirkanmaan hyvinvointialueella. Lisäksi Helsingin kaupungin Mieppi-klinikoiden kaltaisia matalan kynnyksen palveluita on pilotoitava Pirkanmaalla.

Lisäksi avun ja tuen hakemiseen liittyvää stigmaa on purettava. Yhdenkään nuoren ei pidä jäädä ilman apua sen takia, että hän ei sitä uskalla hakea tarpeeksi ajoissa. Myös tunnetaitojen sekä empatian merkitys yhteiskunnassa on kasvanut, mikä vaatii myös koulutusjärjestelmää tunnistamaan entistä enemmän opiskelijoiden yksilölliset tarpeet. Henkilöstön tulee olla aktiivinen osa opiskelijoiden arkea eikä oma yksikkönsä koulu yhteisön sisällä.

”Kiusaamisesta tulee puhua oikealla termistöllä. Emme saa vähätellä kouluväkivaltaa ilmiönä. Tilanne on vakava eikä meillä ole käytössä oikeita työkaluja siihen puuttumiseksi. Lainsäädäntö sekä opettajien vähättelevä asenne sitä kohtaan estävät kouluväkivallan kitkemistä. Liian lepsuja emme saa olla, on pystytävä toimimaan”, nuorisovaltuuston jäsen **Pipsa Pääskynkivi** toteaa.

Kiva-koulu sekä verso-vertaissovittelumallit eivät ole nykyiseen koulumaailmaan sopivia keinoja puuttua kouluväkivaltaan ja muihin sen lieveilmiöihin. Opettajille tulee järjestää lisäkoulutusta kouluväkivallasta ja sen torjunnasta. Ryhmytymiseen panostamalla voidaan ennaltaehkäistä ryhmien sisäisiä ristiriitoja sekä edesauttaa mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisemista. Nuorisovaltuutetut painottavat myös muun toimintojen kuin opetussisältöjen osuuden lisäämistä opiskeluissa sekä edellyttävät, että kunnat tukevat aktiivisesti myös oppilaiden ja opiskelijoiden omaehtoista toimintaa mm. oppilas- ja opiskelijakuntien rahoituksen turvaamalla. Ryhmytymisen merkitystä osana koulunkäyntiä ei saa aliarvioida.

Nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa on opetuksessa painotettava myös erilaisuuden hyväksymisen merkitystä sekä sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuutta. Myös oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus koulujen päivittäisessä arjessa sekä tilojen suunnittelussa on saatava paremmalle tasolle.

Kunnissa on päästävä pois näennäiskuulemisen muotista ja otettava osallisuus aidosti palveluiden suunnittelun keskiöön. Ilman nuoria ei ole myöskään tulevaisuuden kuntia.

Lisätietoja:

Eetu Hukkanen

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston puheenjohtaja

eetu.hukkanen@pirha.fi

045 161 4383